

Jaarverslag 2025

Waarde leden en ereleden,

Het is mij een eer en genoegen om samen met u terug te kijken naar het reilen en zeilen van onze roemruchte Vereeniging in 2025.

Het jaar na de jubileumviering 450 jaar 3 October was iedereen binnen de Vereeniging eraan toe om even bij te komen. En wat is gebleken: alle vrijwilligers en onze partners in de stad wilden maar één ding. Zoals wij dat in de sector waarin ik werkzaam ben, noemen: *full steam ahead!* Dus daarom wil ik beginnen met een bijzonder groot compliment en dankjewel aan iedereen binnen en buiten de Vereeniging, leden en vrijwilligers, in stad en ommelanden.

Een hartelijke felicitatie gaat uit naar de Universiteit Leiden, die in 2025 haar 450^e verjaardag vierde. De universiteit en Leidens Ontzet zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden: na het Ontzet op 3 oktober 1574 werd op 8 februari 1575 de universiteit geopend. Een cadeau van Willem van Oranje aan de stad, als blijk van waardering voor de dapperheid en standvastigheid van de Leidenaren in de jaren van het beleg door de Spanjaarden.

Jaarvergadering

Tijdens de jaarvergadering in mei mochten wij opnieuw rekenen op een grote opkomst. Besluiten werden unaniem genomen, werd burgemeester van Leiden Peter Heijkoop benoemd tot erevoorzitter, mochten we nieuwe commissarissen verwelkomen en namen we afscheid van maar liefst vijf bestuursleden.

Na jaren van toewijding droeg Rik Kamps de voorzittershamer over aan Rogier van der Sande. Een moment van afscheid, maar vooral ook van vertrouwen in de toekomst. Ook de bestuursleden Bart van der Poel, Charles Schulpen, Jurgen van der Velden en Kutsal Yesilkagit namen afscheid van het bestuur. Vanwege hun grote verdiensten voor de Vereeniging en daarmee de viering en herdenking van Leidens Ontzet voor stad en ommelanden werden de heren Kamps, Van der Poel, Schulpen en Van der Velden benoemd tot erelid van de Vereeniging. Aansluitend werden zij door onze kersverse erevoorzitter, tevens burgemeester, namens het College van Burgemeester en Wethouders van Leiden geëerd met het Cornelis Joppenszbeeldje en scheidend voorzitter Kamps met de Gouden Speld van de Stad Leiden. Vanwege haar bijzondere verdiensten voor de Vereeniging werd ook oud-commissaris Tineke Schutte via een videoverbinding naar haar vakantieadres benoemd tot erelid.

Gelukkig hebben we niet alleen afscheid genomen. Femke Eisma is benoemd tot bestuurslid en en Koos Boer tot bestuurslid namens de Universiteit Leiden. Daarnaast zijn we versterkt met 13

nieuwe commissarissen. De openstelling van de Commissie Haring & Wittebrood en Hutspot is een feit, want vier vrouwelijke commissarissen voor deze commissie hebben de kokarde van de Vereeniging opgespeld gekregen. We hebben afscheid genomen van 12 commissarissen.

Die avond werd ook het thema van de viering van 2025 bekendgemaakt: **Als een komeet**. Een thema dat staat voor een kosmische reis, toekomstvisie en creativiteit. En dat is precies wat we dit jaar hebben toegepast.

In memoriam

In 2025 hebben wij met verdriet, maar in dankbaarheid voor hun vele jaren inzet voor de 3 October Vereeniging en Leidens Ontzet, afscheid moeten nemen van:

- **Laila Al-Zwaini** (overleden op 19 april 2025). Laila was commissaris in de commissie Herdenking. Zij heeft zich in korte tijd binnen de Vereeniging tot zeer gewaardeerde commissaris ontwikkeld en was een van de initiatiefnemers voor de nieuwe koraalbundel die in 2024 is gepubliceerd.
- **Oscar Langezaal** (overleden op 25 juli 2025). Oscar was onze oudste commissaris en heeft zich meer dan 40 jaar voor de Vereeniging ingezet en was een vertrouwd gezicht binnen de Vereeniging, de stad en de regio. Oscar is in 2024 de Gouden Haring toegekend als blijk van grote dank voor al zijn jaren in de Commissie Haring & Wittebrood en Hutspot.
- **Roelof Steenstra** (overleden op 6 oktober 2025). Roelof was van 1977 tot 1979 bestuurslid van de Vereeniging. Tweemaal is hij als predikant de Herdenkingsdienst voorgedaan. Tot op hoge leeftijd was hij betrokken binnen het Magdalena Moons Gezelschap voor oud-bestuursleden.

Algemene zaken

Samenwerking

De organisatie van de viering en herdenking van Leidens Ontzet is er een van samenwerking. Vooral tussen de inwoners van Leiden en de ommelanden, maar ook tussen de 3 October Vereeniging, de horeca en de gemeente. Deze samenwerking is in maart geformaliseerd met het ondertekenen van een intentieverklaring, waarin de 3 October Vereeniging de bekende programmaonderdelen organiseert, de horeca de feesten en optredens in de stad en de gemeente dit alles faciliteert en de openbare orde en veiligheid in de gaten houdt. De viering van 2025 was een pilot, met een eerste zone waarin de verschillende horeca-ondernemers samenwerkten om kosten voor bijvoorbeeld beveiliging en de vergunningaanvraag met elkaar te delen. De eerste signalen zijn positief.

Rijdende Geus

In april ontvingen wij een mooi bericht van de familie Bogerd, de kopers van onze Rijdende Geus. Zij hebben ons voormalige Servicepunt omgetoverd tot een mooi gastenverblijf voor op hun camping. We zijn blij dat de Rijdende Geus zo'n mooi tweede (of eigenlijk derde) leven heeft gekregen.

Hogeschool Leiden

In 2025 hebben de 3 October Vereniging en de Hogeschool Leiden een convenant getekend. Dit convenant heeft als doel de studenten van de Hogeschool Leiden meer te betrekken bij de herdenking en viering van Leidens Ontzet. De Hogeschool is immers onlosmakelijk verbonden met de stad. Dit heeft ertoe geleid dat gelijk al bij de viering in 2025 de Vereniging 150 nieuwe ambassadeurs heeft. Want 150 eerstejaars studenten hebben voor ons inhoudelijke opdrachten gedaan, die verband houden met hun studie. Zo zagen we vele vliegende reporters in de stad die opnames maakten en interviews afnamen voor de social mediakanalen van de Vereniging.

Aanloop

De Leidse Haringparty bracht opnieuw ondernemers en betrokken Leidenaren samen. De opbrengst, een prachtige €33.000 kwam zoals ieder jaar ten goede aan de Grote Hutspotmaaltijd. Een traditie die niet alleen verbindt, maar ook steeds inclusiever wordt en een groter deel van de leden van onze Vereniging bij elkaar brengt.

In de zomer en vroege nazomer zagen we een programma dat zich als een komeet door de stad bewoog. Van het openen van het Servicepunt in het Jan Boots-huis tot deelname aan Pride Leiden: de Vereniging was zichtbaar, aanwezig en betrokken.

Ook dit jaar werd er nadrukkelijk aandacht besteed aan toegankelijkheid en inclusiviteit. Onder andere door de uitgifte van gratis lidmaatschappen via de Voedselbank. Dit jubileuminitiatief kreeg een vervolg en onderstreepte dat 3 October er is voor alle Leidenaren.

In september kwam alles samen.

Met de Geuzenintoct, de inschrijving voor Haring & Wittebrood en de hutspotmaaltijd, en de inmiddels vertrouwde Haringborrel op Sociëteit Minerva, werd de stad langzaam maar zeker in de juiste stemming gebracht. Maar liefst 3.050 mensen waren op deze derde donderdag van september in De Waag. De rij liep dit jaar tot aan het Kort Rapenburg, dus nog weer langer dan vorig jaar!

De weken daarna stonden bol van activiteiten. Van het Haring & Corenwijngala tot het A-Meezingfestival, van de historische lezing tot sportieve tradities zoals de Dikke Bandenrace en de Hutspotbridgedrive.

Ook ging de film 'Tis maar eens per jaar' in première. Wat een succes was dat! Meer dan 10.000 Leidenaren hebben genoten van dit feest der herkenning over de aanloop naar en de viering van 450 jaar 3 October door de ogen van – inmiddels – vier bekende Leidenaren Mies, Olivier, Barry en Nico. De documentaire van Vince de Jong, Michiel Voogt en Thimaud de Driesen is dan ook meer dan terecht bekroond met de Kristallen Film van het Nederlands Film Festival.

2 en 3 oktober

Op 2 oktober begon de stad al vroeg te leven. Met de rondgang langs de rust- en verpleeghuizen door de partners van de bestuursleden, de warenmarkt, de kermis en natuurlijk de Grote Hutspotmaaltijd, waar maar liefst 7.000 Leidenaren samenkwamen. Er was ruim 1.900 kilo aardappelen, 803 kilo wortels, 612 kilo ui, 421 kilo klapstuk en 788 liter jus nodig om de maaltijden klaar te maken.

De Taptoe – opnieuw een moment van verbinding – bracht licht, muziek en ontmoeting samen tijdens de 101^e Lint van Licht. Op de Garenmarkt werd de avond afgesloten met “Swingend naar 3 October”, waar jong en oud samen de overgang naar de feestdag vierden.

3 oktober begon, zoals het hoort, met samen zingen. Dit jaar weer meer zingende Leidenaren en Ommelanders om de stad te laten ontwaken. Daarna de Koraalzing in het Van der Werfpark, waar we na 20 jaar afscheid hebben genomen van Joost Blijie als Den Tonkelaar. De Herdenkingdienst werd voorgegaan door ds. Jan Groenleer. De Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso' onder leiding van majoor Frans-Aert Burghgraef en organist Jan Verschuren verzorgden de muzikale omlijsting. Er was een primeur met het optreden van de Leidse Koorschool onder leiding van Tim Tomassen. Dit was het eerste kinderkoor dat in de Herdenkingsdienst zong. Voor de tweede keer was er een gebarentolk aanwezig om de dienst toegankelijk te maken voor doven en slechthorenden.

Vanaf 7.30 uur tot de tonnen leeg waren, werden in de Waag 6.500 Geusjes en 30.752 haringen uitgereikt. Met ook hier een primeur: dit jaar stonden ook de mannelijke partners van bestuursleden op de ton en kent de Commissie Haring & Wittebrood nu ook vrouwelijke commissarissen.

De stad vulde zich met bezoekers, met muziek, met verhalen. Van het kinderplein tot de historische haven, van het straattheater tot 3 October University.

En natuurlijk de Grote Optocht. Dit jaar in het teken van **'Als een komeet'** – een optocht die niet alleen liet zien waar we vandaan komen, maar vooral naar waar we naartoe gaan.

De dag eindigde zoals altijd: met elkaar. De Pyromusical kon vanwege de harde wind die avond helaas niet doorgaan, maar dat mocht de pret niet drukken. De echte die-hards konden eind oktober al weer terecht bij het NK Kamelenrace, georganiseerd vanwege het enorme Leidse succes van deze kermisattractie.

Kortom, we hebben weer genoten!

Tot slot

Leiden en de ommelanden kleurden in 2025 weer meer rood-wit. Vanuit het Servicepunt en de kramen werden bijna 2.000 3 October-sjaals, ruim 1.100 paar sokken en bijna 1.000 haringtruien verkocht. Ook werd er goed gespaard, want er zijn meer dan 1.000 spaarpotten verkocht, die vanwege de 450^e verjaardag van de Universiteit Leiden dit jaar het Academiegebouw verbeelde.

Dat Leidenaren zoetekauwen zijn, is bevestigd doordat er 8.830 tompouces door Van Maanen zijn verkocht, waarvan een deel van de opbrengst ten goede aan de Vereeniging kwam.

We hebben in 2025 gezien dat Leidens Ontzet leeft. In omvang, in betekenis en in verbinding. In Leiden, Leiderdorp, Voorschoten, Oegstgeest en Zoeterwoude. De Vereeniging is stevig geworteld in traditie en tegelijkertijd de blik vooruit richt. De 3 October Vereeniging is dan ook ontzettend blij en trots met ruim 21.500 leden, die 'Als een komeet' groeit, want ieder jaar mogen wij uit stad en ommelanden nieuwe leden verwelkomen. Hier blijven wij ons graag voor inzetten. Want Leidens Ontzet en de 3 October Vereeniging zijn toch een beetje het bindmiddel van de Leidse regio.

Lodewijk Wisse
Secretaris